

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusk
ul. 3 Maja 20
06-100 Pułtusk
tel.: (23) 692 54 83
fax: (23) 692 00 99
e-mail: sekretariat@pcprpultusk.pl

Pułtusk, dnia 8 kwietnia 2024 r.

OA.032.13.2024

Starostwo Powiatowe w Pułtusk
Kancelaria

2024 -04- 08

WORY

L. dz. 9253, 2024
podpis *AM*

Zarząd Powiatu w Pułtusk
ul. Marii Skłodowskiej – Curie 11
06-100 Pułtusk

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusk przekazuje w załączeniu Sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Pułtuskim za 2023 rok.

Z poważaniem

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Pułtusk

mgr Alicja Patalan

Załączniki:

1. Sprawozdanie za 2023 r.

Otrzymują:

1. Adresat;
2. A/a.

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI STRATEGII
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W POWIECIE PUŁTUSKIM
NA LATA 2023 – 2030**

za rok 2023

Pułtusk, kwiecień 2024

Wprowadzenie

Obowiązująca Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Pułuskim na lata 2023-2030 została przyjęta uchwałą Rady Powiatu Pułuskiego Nr L/299/2023 z 22 lutego 2023 r. Dokument ten określa priorytety działań Powiatu Pułuskiego w zakresie polityki społecznej poprzez umocowania prawne konkretnych działań i jest istotnym ogniwem w hierarchii dokumentów strategicznych na najbliższe lata. Działania te pozwolą na budowanie spójnego i skutecznego systemu ochrony bezpieczeństwa mieszkańców naszego powiatu, tak by dać im możliwość i gwarancję zaspokojenia potrzeb, dążeń, aspiracji i oczekiwań.

Fundamentem Strategii jest maksymalne wykorzystanie istniejących zasobów i potencjału, tak aby mieszkańcy naszego lokalnego społeczeństwa mieli równe szanse do pełnego uczestnictwa i rozwoju w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym, a jego elementy stanowiły cel, który kształtuje kierunki działań. Skuteczna polityka społeczna zapewnia mieszkańcom bezpieczeństwo socjalne, zdrowotne i zawodowe, opiekę nad rodziną poprzez wsparcie i umożliwienie samodzielnego rozwiązywania problemów.

Powiatowa strategia obejmuje następujące obszary:

1. Piecza zastępcza
2. Dziecko i rodzina
3. Przemoc w rodzinie
4. Uzależnienia
5. Niepełnosprawność.

Każde z wymienionych zagadnień jest realizowane przez program skierowany do poszczególnych grup beneficjentów.

Informacja z realizacji Strategii sporządzona została w oparciu o sprawozdania przysłane przez:

- ośrodki pomocy społecznej z 7 gmin powiatu pułuskiego;
- Powiatowy Urząd Pracy;
- Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Pułusku;
- Komendę Powiatową Policji w Pułusku;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułusku.

REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE PUŁTUSKIM NA LATA 2023-2030 W 2023 ROKU

Cel główny:

Zapewnienie mieszkańcom równych szans do pełnego uczestnictwa i rozwoju w życiu rodzinnym, społecznym, zawodowym.

Cel strategiczny:

Wsparcie dziecka i rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu oraz rozwój pieczy zastępczej.

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rodzin oraz zaspokojenia potrzeb dzieci, niezbędne jest funkcjonowanie systemu, który będzie udzielał wszechstronnego wsparcia zarówno podopiecznym, jak i osobom sprawującym pieczę zastępczą.

Tabela 1: Opis podejmowanych w 2023 r. działań w celu udzielenia rodzinom zastępczym wsparcia.

Forma wsparcia	2023r.
Wsparcie koordynatorów i pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	3 pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej objęło wsparciem 39 rodzin i 1 rodzinny dom dziecka, w tym 2 koordynatorów pracowało z 21 rodzinami.
Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego i terapii	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie objęło pomocą psychologiczną 40 rodzin zastępczych. Odbyły się 23 spotkania z psychologiem i prawnikiem: • konsultacjami psychologicznymi objęto 9 dzieci z rodzin zastępczych; • 18 osobom z rodzin zastępczych udzielono porady prawnej.
Szkolenia dla rodzinnych form pieczy zastępczej	W ramach podnoszenia kwalifikacji rodzin zastępczych organizator rodzinnej pieczy zastępczej zapewnił szkolenia w zakresie: • wsparcie psychologiczne i doskonalenie umiejętności wychowawczych rodziców zastępczych w opiece nad dziećmi, ze szczególnym uwzględnieniem zaburzeń emocjonalnych i zachowania - 18 rodzin zastępczych, • wpływ rówieśników na podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież – 15 rodzin, • przemoc rówieśniczej – 9 rodzin zastępczych.
Szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	• 15 procedur wstępnej kwalifikacji na rodziny zastępcze, • 3 szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, w których brały udział 3 osoby.

Źródło: Opracowanie własne za 2023r.

Rodziny zastępcze pozostające pod opieką PCPR w Pułtuskach otrzymują wszechstronną pomoc w postaci wsparcia pracownika socjalnego, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz psychologa, pedagoga i prawnika w ramach poradnictwa rodzinnego. Rodzinne formy pieczy zastępczej obejmuje się na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator wspiera rodzinę zastępczą m. in. poprzez stały kontakt, pomoc w sprawach urzędowych, w diagnozowaniu trudności i ich rozwiązaniu, pomoc w nawiązywaniu kontaktu pomiędzy rodzinami zastępczymi, pomoc w dostępie do specjalistycznego wsparcia, wsparcie pełnoletnich wychowanków w procesie usamodzielniania. Podczas wizyt w środowisku koordynatorzy i pracownicy socjalni dokonują oceny funkcjonowania rodzin zastępczych pod względem właściwego sprawowania opieki nad dziećmi i ich wydolności wychowawczych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtuskach, systematycznie prowadzi nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, a następnie zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonuje ich kwalifikacji.

W 2023 r. tutaj Centrum we współpracy z Fundacją Art-Heart realizowało działania w ramach projektu pt. „Rodzina, rozwój, rozmowa”. Uczestnikami projektu były rodziny zastępcze - 15 osób oraz dzieci naturalne i dzieci oraz młodzież przebywająca w pieczy zastępczej – 33 dzieci. Uczestnikom zaoferowano wsparcie w następujących formach: grupy wsparcia, trening kompetencji społecznych, trening kompetencji osobistych, trening motywacji, poradnictwo psychologiczne i społeczne, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, warsztaty integracyjno-terapeutyczne.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej współpracował w realizacji swoich zadań między innymi z Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich Sądu Rejonowego w Pułtuskach, odbywały się indywidualne spotkania lub konsultacje z kuratorami zawodowymi i społecznymi, oraz z Wojewódzkim Ośrodkiem Adopcyjnym. Odbywały się spotkania z asystentami rodziny, pracownikami socjalnymi lub innymi specjalistami z OPS, z którymi pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej ściśle współpracują.

Pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej, została udzielona pomoc w usamodzielnieniu i wydatkowaniu pomocy finansowej z tytułu zagospodarowania. Koordynatorzy i pracownicy socjalni pomagali w procesie usamodzielniania poprzez udzielanie wsparcia i nadzorowanie nad działaniami zaplanowanymi w indywidualnych

programach usamodzielniania. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej podejmując działania wspomagające uwzględnia indywidualne potrzeby wychowanków jak i osób sprawujących pieczę. We współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy zorganizowano spotkanie informacyjno-szkoleniowe dla osób realizujących program usamodzielniania, którego celem była aktywizacja zawodowa.

Poza wsparciem merytorycznym, niezbędne do właściwego funkcjonowania rodzin i pełnoletnich wychowanków jest również wsparcie finansowe.

W 2023 r. ze środków własnych powiatu na świadczenia pieniężne na dzieci przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej wydatkowano następujące środki:

- 1) świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej – **784 853,00 zł**;
- 2) dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka – **17 582,00 zł**;
- 3) świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – **3 999,00 zł**;
- 4) świadczenie jednorazowe na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – **2 000,00 zł**;
- 5) dofinansowanie do utrzymania lokalu mieszkalnego dla rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka – **39 872,00 zł**;
- 7) pomoc dla osób usamodzielnianych z rodzinnej pieczy zastępczej, z tego:
  - na kontynuowanie nauki – **113 285,00 zł**;
  - na usamodzielnienie – **4 486,00 zł**;
  - na zagospodarowanie – **4 078,00 zł**.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy szereg zadań mających na celu rozwój działań na rzecz rodziny poprzez wzmacnianie jej roli i funkcji oraz zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych, a także przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej. Ta wieloaspektowa praca z rodziną naturalną ma służyć ochronie odpowiedniego poziomu życia oraz ograniczyć umieszczanie dzieci w rodzinach zastępczych lub w placówkach opiekuńczo - wychowawczych. Jednym z głównych rozwiązań wspierających rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi w ramach cyt. ustawy jest zatrudnienie odpowiedniej do potrzeb liczby asystentów rodziny. Szczegółowe zadania asystenta określa art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Tabela 2: Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej dane dot. liczby asystentów rodziny i rodzin objętych wsparciem.

Gmina	2022 rok	2023 rok	Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w 2023r.	Liczba rodzin, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej	Liczba rodzin naturalnych, których dzieci pozostają w pieczy zastępczej, współpracujących z asystentem rodziny
Pułtusk	1	2	30	30	3
Winnica	1	1	8	4	2
Pokrzywnica	1	1	7	2	0
Zatory	1 (pół etatu)	1 (pół etatu)	5	3	1
Gzy	1	1	8	1	0
Świercze	1	1	8	10	1
Obryte	1	1	9	1	1

Źródło: Opracowanie na podstawie informacji udzielonych przez ośrodki pomocy społecznej za 2022r. i 2023r.

Praca w celu powrotu dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych do domów rodzinnych prowadzona była również przez pracowników PCPR w Pułtusku. Udzielano wsparcia dotyczącego sposobu ubiegania się o urlopowania i codzienne kontakty z dziećmi oraz na rzecz powrotu dzieci pod ich opiekę. Rodzice otrzymują wsparcie pedagogiczne i psychologiczne. Współpraca z rodzicami biologicznymi to trudne wyzwanie, niestety niewielka liczba rodziców naturalnych jest w pełni zaangażowana w powrót dzieci do domu. W większości przypadków niewydolność wychowawcza rodziców, uzależnienie od alkoholu, niezaradność życiowa, pomimo zaangażowania szeregu osób, stają na przeszkodzie powrotu dzieci do rodziny.

W ramach wsparcia rodzin i osób dysfunkcyjnych prowadzone jest poradnictwo specjalistyczne. Zadanie to należy do zadań własnych powiatu. Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Poradnictwo prawne realizuje się poprzez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. Poradnictwo psychologiczne realizowane są poprzez procesy diagnozowania i profilaktyki. Poradnictwo rodzinne obejmuje również problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobami z niepełnosprawnościami, a także konsultacje rodzinne. W 2023 r. wzorem lat ubiegłych specjalistyczne poradnictwo rodzinne na terenie powiatu pułtuskiego świadczone było zarówno przez jednostkę organizacyjną powiatu jak i przez ośrodki pomocy społecznej. Opis podejmowanych działań przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3: Specjalistyczne poradnictwo rodzinne na terenie powiatu pułtuskiego

Instytucja	Obszar działania	Zakres oferowanego wsparcia	Wsparcie udzielone w 2023 r.
PCPR w Pułtusk	Powiat Pułtusk	<ul style="list-style-type: none"> • konsultacje psychologiczne • porady wychowawcze • interwencje kryzysowe • opinie na motywację i predyspozycję do zostania rodziną zastępczą • opinie okresowe na motywację i predyspozycję dla rodzin zastępczych • konsultacje prawne • konsultacje rodzinne 	<ul style="list-style-type: none"> • z konsultacji psychologicznych skorzystało 51 osób • w ramach pomocy prawnej udzielono 137 porad. <p>Dostępność poradnictwa 2023 r. szacowana jest na 305 godzin pracy różnych form działalności, zarówno psychologicznej jak i prawniczej</p>
MOPS w Pułtusk	Miasto i Gmina Pułtusk	<ul style="list-style-type: none"> • konsultacje psychologiczne • porady wychowawcze • interwencje kryzysowe • konsultacje prawne • konsultacje rodzinne 	<ul style="list-style-type: none"> • z konsultacji psychologicznych skorzystało 99 osób • w ramach pomocy prawnej udzielono 58 porad.
OPS w Zatorach	Gmina Zatory	<ul style="list-style-type: none"> • konsultacje psychologiczne • porady wychowawcze • interwencje kryzysowe • konsultacje prawne • konsultacje rodzinne 	<ul style="list-style-type: none"> • z konsultacji psychologicznych skorzystało 18 osób • w ramach pomocy prawnej udzielono 69 porad.
GOPS w Winnicy	Gmina Winnica	<ul style="list-style-type: none"> • konsultacje psychologiczne • porady wychowawcze • interwencje kryzysowe • konsultacje prawne • konsultacje rodzinne 	<ul style="list-style-type: none"> • z konsultacji psychologicznych skorzystało 23 osób • w ramach pomocy prawnej udzielono 15 porad.
GOPS w Pokrzywnicy	Gmina Pokrzywnica	<ul style="list-style-type: none"> • konsultacje psychologiczne • porady wychowawcze • interwencje kryzysowe • konsultacje prawne • konsultacje rodzinne • terapia uzależnień 	<ul style="list-style-type: none"> • z konsultacji psychologicznych skorzystało 47 osób • w ramach pomocy prawnej udzielono 120 porad. • z terapii uzależnień skorzystało 8 osób
GOPS w Gzach	Gmina Gzy	<ul style="list-style-type: none"> • konsultacje psychologiczne • porady wychowawcze • interwencje kryzysowe • konsultacje prawne • konsultacje rodzinne 	<ul style="list-style-type: none"> • z konsultacji psychologicznych nie skorzystały żadne osoby • w ramach pomocy prawnej nie skorzystały żadne osoby
OPS w Obrytem	Gmina Obryte	<ul style="list-style-type: none"> • konsultacje psychologiczne • porady wychowawcze • interwencje kryzysowe 	<ul style="list-style-type: none"> • z konsultacji psychologicznych skorzystało 19 osób

		<ul style="list-style-type: none"> • konsultacje prawne • konsultacje rodzinne 	<ul style="list-style-type: none"> • w ramach pomocy prawnej udzielono 17 porad.
GOPS w Świerczach	Gmina Świercze	<ul style="list-style-type: none"> • konsultacje psychologiczne • porady wychowawcze • interwencje kryzysowe • konsultacje prawne • konsultacje rodzinne 	<ul style="list-style-type: none"> • z konsultacji psychologicznych skorzystała 1 osoba • w ramach pomocy prawnej nie skorzystały żadne osoby

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji pomocy społecznej za 2023r.

Na terenie powiatu pułtuskiego, we wszystkich 7 gminach, działało 7 punktów pomocy, w tym 7 punktów nieodpłatnej pomocy prawnej oraz 7 punktów nieodpłatnego poradnictwa psychologicznego. W ramach powyższego poradnictwa udzielono 258 porad prawnych oraz 187 psychologicznych.

W powiecie pułtuskim funkcjonuje informator o jednostkach nieodpłatnego poradnictwa dostępnych dla mieszkańców powiatu pułtuskiego, który udostępniono na stronie internetowej Powiatu Pułtuskiego, na jednym z portali internetowych lokalnej prasy oraz w formie papierowej.

Polityka Prorodzinna

Jednym z działań wspierających rodziny wielodzietne z terenu powiatu pułtuskiego jest realizacja ustawy z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy księgarni na terenie całego kraju. Posiadanie Karty ułatwia dużym rodzinom dostęp do rekreacji oraz obniża koszty codziennego życia. Posiadacze Karty Dużej Rodziny mogą korzystać z oferty ponad 24 tys. miejsc zgłoszonych przez firmy i instytucje z całej Polski.

Ośrodki Pomocy Społecznej uczestniczą w wieloletnim programie wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania. Pomoc w dożywianiu realizowana jest na podstawie Uchwały Rady Ministrów w sprawie przyjęcia wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023. Program wykonywany jest zgodnie z porozumieniem z Wojewodą Mazowieckim. Celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych. Realizacja Programu „Posiłek w szkole i w domu” to

najbardziej kompleksowe wsparcie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej udzielane w ramach systemu pomocy społecznej. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Pomoc taka trafia do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych – spełniających warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej oraz kryterium dochodowe. W 2023r. w programie uczestniczyły wszystkie gminy z terenu powiatu pułtuskiego.

Cel strategiczny:

Profilaktyka w zakresie ograniczenia zjawisk patologicznych

Realizując obowiązek wynikający z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku opracowało Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Pułtuskim na lata 2021 – 2025. Program został przyjęty Uchwałą Nr XXII/150/2020 Rady Powiatu Pułtuskiego z dnia 30 grudnia 2020r.

Realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Pułtusku, miejskim i gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej, kuratorami i sędziami Sądu Rejonowego w Pułtusku, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi z terenu powiatu pułtuskiego.

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

W 2023 r. w ramach podnoszenia kompetencji oraz jakości usług służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy podjęto następujące działania:

- W grudniu 2023 r. odbyło się szkolenie dla przedstawicieli Zespołów Interdyscyplinarnych dotyczące zmian w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, tytuł szkolenia „Wykładnia i stosowanie prawa przez członków ZI. Szkolenie i panel dyskusyjny poprowadził doktor nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie – specjalista z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Uczestniczyli w nim pracownicy PCPR w Pułtusku, kuratorzy społeczni, funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Pułtusku oraz pedagodzy i psychologowie placówek oświatowych gminy Pułtusk.

Członkowie zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno - pomocowych

uczestniczyli w szeregu innych szkoleń dotyczących problematyki przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w świetle zmiany „ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw”, „Aspekty administracyjno-prawne systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Narzędzia prawne w rękach grup diagnostyczno-pomocowych oraz poszczególnych ich członków”.

- Pracownicy ośrodków pomocy społecznej uczestniczyli w szkoleniach: „Realizacja procedur przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, „Rola samorządów i jednostek samorządu terytorialnego w przeciwdziałaniu uzależnieniom i przeciwdziałaniu przemocy”.
- Na terenie Gminy Świercze zorganizowano szkolenia dla Rady Pedagogicznej, Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy oraz uzależnień behawioralnych.
- W instytucjach zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie udostępniane były materiały informujące o aktualnej ofercie (przede wszystkim ulotki informacyjne dla osób doznających przemocy domowej oraz dla sprawców przemocy).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtuskach składa roczne sprawozdanie z realizacji zadań za dany rok z realizacji „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy”. Jednym z elementów raportu jest monitoring działań podejmowanych na terenie powiatu pułtuskiego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Z przedstawionych ww. dokumencie danych wynika, iż w powiecie pułtuskim w 2023 r. Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadziły w sumie 193 procedury Niebieskie Karty. Kontynuowano 69 procedur rozpoczętych w latach wcześniejszych, zakończono 124 procedur. Najwięcej procedur NK wszczęła Policja, na drugim miejscu ośrodki pomocy społecznej. Procedury te mogą być wszczynane również przez instytucje oświaty, służby zdrowia, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych. Sprawozdanie wykazuje zaniepokojenie brakiem danych płynących z instytucji oświaty i służby zdrowia, które podobnie jak inne instytucje są zobowiązane do zgłaszania podejrzenia stosowania przemocy domowej. W sprawozdaniu uwzględniono również dane przekazane przez Komendę Powiatową Policji w Pułtuskach. W 2023 r. przekazano do sądu do prowadzenia 60 postępowań kwalifikowanych z art. 207 kk (znęcanie się); Sąd Rejonowy w Pułtuskach za czyn z art. 207 kk zobowiązał 4 osoby do udziału w programie korekcyjno- edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie; zobowiązano 14

osób do natychmiastowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym oraz powstrzymania się od kontaktowania z pokrzywdzonym lub zbliżania się do niego.

W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie gminy zapewniały w 2023 r. różne formy pomocy. Wszystkie gminy zapewniały dostęp do poradnictwa psychologicznego. W porównaniu z rokiem ubiegłym zmniejszyła liczba osób korzystająca z tej formy wsparcia. Ponadto w każdej gminie jest dostęp do bezpłatnych porad prawnych. Dodatkowa pomoc jaką świadczą gminy to przede wszystkim grupy wsparcia, terapeuta ds. uzależnień (1 gmina).

Niektóre gminy prowadziły akcje informacyjne i profilaktyczne:

- Gmina Świercze: Spotkanie z uczniami i Radą Pedagogiczną nt. cyberprzemocy, przemocy rówieśniczej oraz skutków prawnych, rozpowszechnianie informacji dotyczących instytucji pomocowych;
- w mieście i gminach organizowane były Dni Dziecka, festyny pn. „Żyj zdrowo i kolorowo”, konkursy, zabawy z elementami profilaktyki alkoholowej, narkotykowej oraz przeciwdziałania przemocy wśród dzieci i młodzieży.
- Gmina Zatory: „Bądź aktywny, nie agresywny” skierowany do uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych, odnoszący się do przeciwdziałania stosowania przemocy, przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przemocy rówieśniczej.

Cel strategiczny:

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Pułtuskach funkcjonuje w strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtuskach. Zgodnie z właściwością miejscową Zespół przyjmuje mieszkańców powiatu pułtuskiego. Komisje Zespołu orzekają o stopniu niepełnosprawności do celów poza rentowych, ustalając stopnie niepełnosprawności ze względów zdrowotnych i psychospołecznych. Określa się 3 stopnie niepełnosprawności: lekki, umiarkowany i znaczny oraz wskazania dotyczące: zatrudnienia, szkolenia, terapii, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, korzystania z systemu wsparcia środowiskowego lub opieki innych osób. W zależności od przyznanego stopnia niepełnosprawności osoba posiadająca orzeczenie nabywa określone uprawnienia (np. karta parkingowa, możliwość korzystania z turnusu rehabilitacyjnego, możliwość ubiegania się o dofinansowanie na likwidację barier funkcjonalnych dla indywidualnych osób niepełnosprawnych, ulgi w opłacie za podróż środkami transportu publicznego, ulgi podatkowe (za zakup leków, rehabilitację, transport).

W 2023 r. odbyło się 110 posiedzeń składu orzekającego, w trakcie których rozpatrzono około 2200 wniosków. W skład zespołu wchodziło 23 członków w tym: przewodniczący, sekretarz, 11 lekarzy, 4 psychologów, 2 pracowników socjalnych, 2 doradców zawodowych oraz 1 pedagog.

Z analizy sprawozdania Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Pułtuskach wynika, że w 2023 roku odnotowano spadek liczby osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności zarówno w przypadku osób w wieku 16 lat lub powyżej oraz dzieci poniżej 16 roku życia.

Na podstawie ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych przedłużeniu uległa ważność orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych przez powiatowe i wojewódzkie zespoły.

Poniżej przedstawiona została liczba osób zaliczona w 2023 r. do stopnia niepełnosprawności, z uwzględnieniem przyczyn niepełnosprawności w powiecie pułtuskim.

Tabela 4: Liczba osób w wieku 16 i powyżej 16 lat, zaliczonych do stopnia niepełnosprawności, z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności w powiecie pułtuskim.

Przyczyny niepełnosprawności	Liczba wydanych orzeczeń w 2023r.
01-U	31
02-P	97
03-L	23
04-O	13
05-R	288
06-E	13
07-S	112
08-T	30
09-M	41
10-N	129
11-I	43
12-C	11
Razem	831

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Pułtuskach.

W przypadku osób powyżej 16 roku życia orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w roku wydawano najczęściej z powodu schorzeń związanych z układem ruchu (05-R). Łącznie, w tym czasie wydano 288 orzeczeń, co stanowi 34,65 % wszystkich orzeczeń o stopniu niepełnosprawności. Symbolem 05-R określa się upośledzenie narządu ruchu, w tym m.in. wady wrodzone i rozwojowe narządu ruchu, układowe choroby nowotworowe

narządu ruchu, czy amputacje oraz wiele innych schorzeń w obrębie narządu ruchu, tkanki łącznej, zapalenie stawów, choroby zwyrodnieniowe stawów. Drugą grupą, która stanowi częsty powód wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności są schorzenia oznaczone symbolem 10-N. Są to choroby neurologiczne, w tym naczyniopochodny udar mózgu, guzy centralnego układu nerwowego, encefalopatia, choroby zapalne ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego, choroby rdzenia kręgowego i inne. Łącznie wydano 129 orzeczeń, co stanowi 15,52 % wszystkich orzeczeń o stopniu niepełnosprawności. Trzecią grupą, która stanowi częsty powód wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności są schorzenia oznaczone symbolem 02-P. Są to choroby psychiczne, w tym m.in. osoby z zaburzeniami psychotycznymi, zaburzeniami nastroju, utrwalonymi zaburzeniami lękowymi o znacznym stopniu nasilenia czy zespołami ołpeinnymi. Łącznie, w tym czasie wydano 97 orzeczeń, co stanowi 11,67 % wszystkich orzeczeń o stopniu niepełnosprawności.

Tabela 5: Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w roku 2023 w powiecie pułtuskim, według przyczyny niepełnosprawności (osoby do 16 roku życia).

Przyczyny niepełnosprawności	Liczba wydanych orzeczeń w 2023r.
01-U	5
02-P	1
03-L	4
04-O	2
05-R	13
06-E	1
07-S	5
08-T	3
09-M	3
10-N	17
11-I	14
12-C	46
Razem	114

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Pułtuskim.

Najczęstszymi przyczynami wydania orzeczeń o niepełnosprawności osobom do 16 roku życia były schorzenia z tytułu całościowych zaburzeń rozwojowych oznaczone w dokumencie symbolem 12 - C, których w okresie 2023r. wydano łącznie 46, co stanowi 40,36 % wszystkich orzeczeń o niepełnosprawności. Drugą grupą, która stanowi częsty powód wydania orzeczenia o niepełnosprawności są schorzenia neurologiczne (10- N), które stały się przyczyną wydania orzeczenia w 17 przypadkach, co stanowi 14,91 % wszystkich orzeczeń

o niepełnosprawności. Trzecią grupą, która stanowi częsty powód wydania orzeczenia o niepełnosprawności są schorzenia oznaczone w dokumencie symbolem 11-I (m.in.

schorzenia metaboliczne, endokrynologiczne), których łącznie wydano 14, co stanowi 12,28 % wszystkich orzeczeń o niepełnosprawności.

Niepełnosprawność, będąca udziałem coraz większej części społeczeństwa i obejmująca wszystkie aspekty funkcjonowania dotkniętego nią człowieka, wymusza podejmowanie różnorodnych działań w celu zapewnienia tej części naszego społeczeństwa godnych warunków do życia i rozwoju. Jednym z takich działań jest umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do rehabilitacji zawodowej i społecznej, a tym samym pomoc w integracji ze środowiskiem lokalnym. Środki finansowe otrzymywane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w dużym stopniu pomagają w realizacji w/w celu.

Rada Powiatu Pułtuskiego przyjęła Uchwałą Nr L/298/2023 z dnia 22.02.2023r. „Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Pułtuskim na lata 2023-2030”. Program został opracowany na bazie analizy problematyki osób z niepełnosprawnościami. Dążenie do poprawy sytuacji tej części społeczeństwa oraz zmiana społecznego sposobu myślenia i postaw wobec niej stanowiło punkt wyjścia do opracowania niniejszego Programu. Program wyznacza kierunki działania powiatowej polityki w obszarze osób niepełnosprawnych. Ważną rolę odgrywają sami adresaci Programu, tj. osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny, gdyż od ich aktywnej postawy zależy będzie powodzenie realizacji zamierzonych działań. Głównym celem programu jest poprawa jakości życia, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku w 2023 r. ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach realizacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd” ostatecznie podpisało 53 umowy dofinansowania na łączną kwotę 403 566,75 zł.

Przyznano dofinansowanie w ramach:

Moduł I

Obszar A - likwidacja bariery transportowej

- 1) Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu – przyznano dofinansowanie dla 2 osób na kwotę 9 732,00 zł;

Obszar B - likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- 1) Zadanie 1 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania – przyznano dofinansowanie dla 4 osób na kwotę 26 349,00 zł;

2) Zadanie 3 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania – przyznano dofinansowanie dla 2 osób na kwotę 16 784,00 zł;

4) Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania – przyznano dofinansowanie dla 2 osób na kwotę 12 000,00 zł.

Obszar C - likwidacja barier w poruszaniu się:

1) Zadanie 1 - pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym
– przyznano dofinansowanie dla 2 osób na kwotę 35 200,00 zł;

2) Zadanie 3 - pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości

– przyznano dofinansowanie dla 2 osób na kwotę 130 000,00 zł;

4) Zadanie 5 - pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego

– przyznano dofinansowanie dla 2 osób na kwotę 16 500,00 zł.

Obszar D - pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką),

– przyznano dofinansowanie dla 3 osób na kwotę 3 484,00 zł.

Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w szkole wyższej lub szkole policealnej lub kolegium, a także do osób mających przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi.

– przyznano dofinansowanie dla 34 osób na kwotę 153 517,75 zł.

W 2023 r. Powiat Pułtuski otrzymał z PFRON środki finansowe na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej w wysokości 2 645 895,00 zł. Rada Powiatu Pułtuskiego dokonała podziału środków PFRON, które zostały podzielone na:

1. Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, w wysokości 2 405 846,00 zł, w tym na :

- dofinansowanie kosztów działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej, kwota 1 622 280,00 zł (55 uczestników statutowych WTZ, zadanie realizowane przez Stowarzyszenie Wsparcia Społecznego w Świeszewie);
- dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, kwota 37 139,68 zł dla 19 osób;

- dofinansowanie do zaopatrzenia w środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne, kwota 277 418,67 zł dla 150 osób;
- dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego, kwota 151 813,00 zł dla 108 osób;
- dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych i technicznych oraz w komunikowaniu się, kwota 197 194,65 zł dla 42 osób;
- jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej, rolniczej lub podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej, kwota 120 000,00 zł dla 2 organizacji.

Jak wynika z danych przekazanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusk osoby z niepełnosprawnościami podejmują inicjatywę w celu zatrudnienia. W Urzędzie zarejestrowanych jest 70 osób z niepełnosprawnościami.

POLITYKA SENIORALNA

Jak wynika z Analizy SWOT w powiecie pułtuskim zagrożeniem hamujących działania na rzecz społeczności lokalnej jest starzejące się społeczeństwo oraz niski przyrost naturalny.

Poniższa tabela przedstawia dane demograficzne poszczególnych gmin naszego powiatu. W 2023 roku odnotowano znaczną różnicę liczby urodzeń w stosunku do liczby zgonów.

Tabela 6: Dane demograficzne poszczególnych gmin powiatu pułtuskiego

Gmina	Liczba mieszkańców	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Liczba osób powyżej 60 roku życia	Liczba urodzeń	Liczba zgonów
Pułtusk	23557	12364	11193	6 086	171	262
Winnica	4185	2066	2119	871	32	45
Pokrzywnica	5087	2497	2590	1186	49	52
Zatory	4798	2416	2382	884	34	63
Obryte	4593	2239	2354	1215	24	85
Gzy	3628	1735	1893	742	36	45
Świercze	4580	2290	2290	814	48	59
Razem	50428	25607	24821	11798	394	611

Źródło: Opracowane na podstawie danych uzyskanych z Urzędów Stanu Cywilnego poszczególnych Gminach za 2023r

W związku z powyższym Powiat Pułtuski przy wykorzystaniu możliwości wszystkich podmiotów na terenie powiatu powinien stwarzać korzystne warunki godnego,

samodzielnego, zdrowego starzenia się mieszkańców w połączeniu z tworzeniem możliwości czynnego uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym społeczności powiatu.

Gminy Obryte – 26,45%, Pułtusk – 25,80% oraz Pokrzywnica – 23,30% z wymienionymi wskaźnikami mieszkańców w wieku 60+ w stosunku do ogółu mieszkańców, powinny w największym stopniu przyjąć rozwiązania dla działań wspierających Seniorów, bowiem w tych gminach występują największe populacje osób w wieku poprodukcyjnym, a tym samym zapotrzebowanie na usługi wspierające dla tej grupy osób.

Najmłodszą gminą w powiecie pułtuskim jest gmina Świercze – 17,80% oraz gmina Zatory 18,45 % mieszkańców w wieku 60+ w stosunku do ogółu mieszkańców gminy. Aktualnie na terenie powiatu w różnych gminach podejmowane są liczne inicjatywy działań prospołecznych wskazujące na aktywność samego środowiska osób starszych, jak również inicjatywy jednostek samorządu lokalnego oraz niezależnych organizacji pozarządowych. W roku 2023 na terenie powiatu pułtuskiego, w ramach bezpośrednich działań na rzecz środowiska seniorów, realizowano zadania w następujących obszarach: promocja i ochrona zdrowia; pomoc społeczna; wspieranie osób niepełnosprawnych oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy.

– W sołectwach Gminy Winnica funkcjonują Kluby Seniora. Placówki te zorganizowano z myślą o osobach po 60 roku życia, z terenu gminy Winnica, nieaktywnych zawodowo, o zmniejszonej sprawności psychoruchowej, samotnych, lub takich które są pozostawione przez członków rodzin w domach przez cały dzień. Uczestnikami w 2023 roku było łącznie 21 osób. Podczas spotkań organizowane są warsztaty terapii zajęciowej, spożywania posiłków, wypoczynku, relaksu, zajęć kulinarnych, spotkań kulturalnych i rekreacyjnych. Seniorzy mieli możliwość korzystania z urządzeń służących do utrzymania higieny osobistej, ze sprzętu gospodarstwa domowego i RTV.

– Od 2022 roku Gmina Winnica realizuje projekt „Aktywny i zdrowy senior”. W ramach projektu realizowane są dyżury telefoniczne psychologa w każdą sobotę w godz. od 12.00 do 13.00.

– Gmina Pokrzywnica w 2023 roku wzięła udział w konkursie fotograficznym zorganizowanym przez Wydział Ekonomii Społecznej Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej pod hasłem „Senior w obiektywie ekonomii społecznej”, który miał na celu zwrócenie uwagi lokalnego społeczeństwa na osoby starsze, seniorów, naszych babć i dziadków, którzy są wśród nas.

– W 2023 roku w dniu 4 grudnia w Urzędzie Gminy Świercze odbyły się warsztaty poprowadzone przez Promedica24 w ramach społecznego programu pn. "Zrozumieć starość". Celem kampanii jest zwiększenie świadomości społecznej w zakresie potrzeb osób starszych,

co przekłada się na wyższą jakość życia przedstawicieli rosnącej i zróżnicowanej społeczności senioralnej. Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Urzędu Gminy mieli możliwość przekonać się z jakimi barierami spotykają się seniorzy, zakładając kombinezon geriatryczny. Po założeniu symulatora starości można było wykonać kilka czynności: założenie buta, podpisanie się, czy też wejście po schodach i osobiście doświadczyć z jakimi problemami zmagają osoby w podeszłym wieku.

– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusku we współpracy z Fundacją ART- Heart od kwietnia do listopada 2023 roku prowadził działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym pt. ” Starość też radość”. W ramach działań organizowane były warsztaty artystyczne, informatyczne, przygotowanie i wystawienie przedstawienia teatralnego, spotkania integracyjne.

– Na terenie każdej z gmin powiatu pułtuskiego realizowane były działania na rzecz polityki senioralnej, mające na celu aktywizację osób starszych. Organizowano różnego rodzaju zajęcia, warsztaty z zakresu pierwszej pomocy, zagrożeń konsumenckich i zjawiska kradzieży oraz zajęcia z psychomotoryki.

Poprawa warunków życia dla osób z długotrwałą lub ciężką chorobą i ich rodzin

Powiat Pułtuski zrealizował w 2022 roku inwestycję z zakresu pomocy społecznej tj. budowę Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego.

Misją **Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego** jest świadczenie usług opiekuńczych i integracja osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz pomoc w ich usamodzielnieniu i powrocie do aktywności oraz dbanie o jak najlepszą kondycję społeczną, fizyczną i psychiczną. Opieką objętych jest każdorazowo 21 osób – 3 w systemie całodobowym oraz 18 w systemie dziennym.

W powiecie pułtuskim od wielu lat funkcjonuje **Środowiskowy Dom Samopomocy** obejmuje opieką 60 podopiecznych. Zadaniem SDS jest pomoc osobom przewlekle chorującym psychicznie i niepełnosprawnym intelektualnie. Praca terapeutyczna skupia się w głównej mierze na szeroko rozumianej poprawie jakości życia uczestników, a jego podstawowym celem statutowym jest realizacja integracji społecznej, zawodowej, wyjścia z izolacji oraz pomocy w nabywaniu umiejętności społecznych mieszkańców Pułtusa i okolic.

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Świeszewie przeznaczone były dla 55 osób z niepełnosprawnościami. Ponadto oferowano uczestnictwo w rehabilitacji zawodowej i społecznej w ramach zajęć klubowych dla 30 osób.

Na terenie powiatu pułtuskiego funkcjonują również **Domy Pomocy Społecznej**: w Pułtusk – dla osób przewlekle psychicznie chorych, z liczbą miejsc 96, w Obrytem – dla osób przewlekle psychicznie chorych, z liczbą miejsc 290 oraz w Oldakach – dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób dla dorosłych przewlekle psychicznie chorych, z liczbą miejsc 118. Ograniczenie procesu marginalizacji osób niepełnosprawnych odbywało się poprzez prowadzenie zajęć rehabilitacyjnych i terapeutycznych, w formie terapii zajęciowej. Zajęcia ukierunkowane są na poprawę jakości życia takich jak: rehabilitacja ruchowa, zajęcia z psychologiem, zajęcia muzyczno-teatralne, plastyczno-twórcze, fotograficzne, komputerowe.

Kolejnym zagrożeniem dla zapewnienia mieszkańcom równych szans do pełnego uczestnictwa i rozwoju w życiu rodzinnym, społecznym, zawodowym jest wysoki poziom bezrobocia.

W 2023r. stopa bezrobocia w powiecie pułtuskim wyniosła 13,3%.

Tabela 7: Liczba osób bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców.

Gmina	Liczba osób bezrobotnych w 2023 roku	Liczba mieszkańców
Pułtusk	1264	23 557
Gzy	115	3 628
Świercze	229	4 580
Zatory	215	4 798
Obryte	184	4 593
Winnica	162	4 125
Pokrzywnica	217	5 087

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusk oraz Urzędy Stanu Cywilnego.

Na koniec 2023 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie pułtuskim wynosiła 2386 osób. Liczba długotrwale bezrobotnych wyniosła 1454 osób.

Najważniejszym i najczęstszym czynnikiem odpływu bezrobotnych z ewidencji Urzędu w 2023 r. było podjęcie pracy. Równie częstą przyczyną wyrejestrowania był brak gotowości do pracy i z tego tytułu status osoby bezrobotnej utraciło 954 osoby.

W 2023 r. Powiatowy Urząd Pracy podjął działania aktywizacyjne, w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz wspierania inicjatyw służących tworzeniu warunków do rozwoju inicjatyw gospodarczych. Zrealizowano następujące formy wsparcia: szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, program aktywizacji i integracji-PAI, staże, refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy dla skierowanych bezrobotnych, środki na podjęcie działalności gospodarczej, inne wydatki.

Pośrednictwo pracy jest jedną z podstawowych usług rynku pracy. Polega ono w szczególności na pozyskaniu ofert pracy i udzieleniu pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w pozyskaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych.

Powiatowy Urząd Pracy organizuje giełdy pracy, umożliwiające bezpośredni kontakt pracownika z pracodawcą. W 2023 r. zorganizowano 1 giełdę pracy, na którą zaproszono osoby bezrobotne.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Pułtusku w ramach usług poradnictwa zawodowego oferowano porady indywidualne przeznaczone dla osób zainteresowanych prowadzeniem własnej działalności gospodarczej. Forma wsparcia w postaci jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej znajduje szerokie uznanie wśród osób bezrobotnych, na jej atrakcyjność wpływa obniżona kwota składek na ubezpieczenia społeczne dla osób po raz pierwszy podejmujących działalność gospodarczą.

Doradcy zawodowi mieli również zaplanowane zajęcia z zakresu orientacji zawodowej, poradnictwa zawodowego dla uczniów szkół podstawowych. W celu uzyskania, uzupełniania lub doskonalenia umiejętności i kwalifikacji zawodowych, potrzebnych do wykonywania pracy, osoby bezrobotne mogły skorzystać z kursów i szkoleń organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy. Szkolenia organizowane były w trybie szkoleń indywidualnych na wniosek osoby bezrobotnej po przedstawieniu oświadczenia przyszłego pracodawcy o możliwości zatrudnienia osoby bezrobotnej po zakończeniu szkolenia. Najczęściej finansowane były następujące szkolenia: kurs kwalifikacji wstępnej przyspieszonej; prawo jazdy kat. C, C+E i D; kurs operator koparko-ładowarki, koparki i ładowarki, kursy spawania różnymi metodami.

PODSUMOWANIE

Analizując dane i informacje przekazane przez podmioty odpowiedzialne i uczestniczące w realizacji zadań strategicznych można stwierdzić, że zdecydowana większość założonych kierunków działań jest na bieżąco realizowana i przynosi oczekiwane rezultaty. Podejmowane działania przyczyniają się do łagodzenia skutków dominujących problemów społecznych. Wielokierunkowy model podejścia do rozwiązywania problemów społecznych potwierdza, iż Powiat posiada duży potencjał podmiotów życia społecznego zaangażowanych w realizację Strategii, który pozwala w miarę możliwości optymalnie wykorzystać własne zasoby do udzielania pomocy osobom, rodzinom i grupom społecznym oczekującym wsparcia. Dzięki rozwojowi form pomocy w postaci poradnictwa prawnego, psychologicznego, terapii, warsztatów, wyspecjalizowanej pracy socjalnej uzyskano między innymi zmniejszenie skali zjawiska wykluczenia społecznego, wzmocnienie rodzin oraz wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i starszych.

Obserwacja lokalnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych ostatnich lat prowadzi do wniosku, że pomimo ogólnej poprawy sytuacji materialnej rodzin najuboższych w wyniku spadku poziomu bezrobocia i wprowadzenia form finansowego wspierania rodzin z dziećmi w dalszym ciągu pozostaje grupa beneficjentów społecznego wsparcia, która jest „niewrażliwa” na zmieniające się otoczenie. Dowodzi to faktu, iż u podstaw ubóstwa i innych kluczowych problemów społecznych nie zawsze leży brak pracy. Nierzadko są to problemy o podłożu psychologicznym i osobowościowym, zwane szeroko pojętą „wyuczoną bezradnością”. Dlatego należy zaznaczyć, że długoterminowa i trwała poprawa sytuacji osób w kryzysie wymaga przede wszystkim rozwiązań systemowych, które pomogą korygować niewłaściwe, destrukcyjne postawy i zmotywują do zmian, a także wspomogą rodziny we właściwym wypełnianiu ich funkcji. Biorąc pod uwagę, iż postawy i cechy osobowościowe kształtują się od najmłodszych lat, ważnym elementem jest także rozwijanie form wspierania właściwego rozwoju dzieci i młodzieży. Wyzwaniem jest także wzrastająca liczba osób trwale niesamodzielnymi z powodu problemów zdrowotnych, podeszłego wieku, uzależnień czy braku wsparcia ze strony najbliższych. W tym przypadku, poza nieodzownym wsparciem o charakterze materialnym i usługowym, konieczne jest kontynuowanie działań służących rozwijaniu infrastruktury zdrowotnej i społecznej, propagujących zdrowy tryb życia i aktywne starzenie się. Dobra współpraca instytucji i kadry realizującej zadania w obszarze pomocy dziecku i rodzinie skutkuje tworzeniem spójnego systemu wsparcia, co przekłada się na zintensyfikowanie procesu wychodzenia z kryzysu. Zasadna jest kontynuacja podejmowanych działań w tym obszarze z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji. Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami wymaga kompleksowych działań podmiotów

zaangażowanych w pracę na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin, konieczna jest kontynuacja zadań w kolejnych latach. Osoby długotrwale bezrobotne wymagają kompleksowych usług w zakresie aktywnej integracji, konieczna jest stała współpraca instytucji pomocy społecznej i rynku pracy.

Efektywna realizacja zadań przyczynia się do wzrostu znaczenia nie tylko polityki społecznej w Powiecie. Działania realizowane w ramach Strategii rozwijają świadomość społeczną, pogłębiają wiedzę na temat problemów społecznych i metod skutecznego im przeciwdziałania.

Zadania, które wymagają poszerzenia i dalszego realizowania, tj:

- poszerzenie współpracy Powiatowego Urzędu Pracy z przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi w zakresie inicjowania i wspierania systemowych rozwiązań umożliwiających podjęcie pracy, szczególnie dla osób długotrwale bezrobotnych;
- zapewnienie mieszkania treningowego;
- dalsze prowadzenie działań profilaktycznych i rehabilitacyjnych;
- wspieranie inicjatyw szerzących wiedzę i podnoszących kwalifikacje osób niepełnosprawnych oraz osób długotrwale lub ciężko chorych;
- rozszerzanie współpracy z organizacjami pozarządowymi poprzez zlecenie zadań aktywizujących społeczność lokalną;
- dalszy rozwój asystentury rodzinnej i powstanie rodzin wspierających w celu wzmocnienia prawidłowego funkcjonowania rodzin;
- skoordynowanie działań różnych instytucji, w szczególności Powiatowego Urzędu Pracy i Ośrodków Pomocy Społecznej, nakierowanych na aktywizację zawodową i społeczną wspólnych klientów szczególnie młodzieży i opracowywanie wspólnych działań, mających na celu przeciwdziałanie dziedziczenia ubóstwa i bezrobocia;
- tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu i funkcjonowaniu Klubów Seniora lub Dziennych Domów Pobytu;
- zintensyfikowanie inicjatyw w zakresie współpracy lokalnych podmiotów na rzecz rozwiązywania problemów społecznych;
- zintensyfikowanie promocji idei rodzicielstwa zastępczego.

Realizacja Strategii w kolejnych latach powinna zatem dążyć do kontynuacji działań służących trwałej poprawie warunków życia mieszkańców powiatu pułtuskiego oraz monitorowania skuteczności tych działań. Działania podejmowane w ramach realizacji Strategii co do zasady stanowią przedsięwzięcia o charakterze długofalowym i interdyscyplinarnym, a wprowadzane nowe rozwiązania i formy wsparcia powstają na

kanwie doświadczeń lat poprzednich. Zaznaczyć należy, że w niniejszym dokumencie znajdują się jedynie główne i strategiczne informacje, które stanowią priorytet całości działań, metod pracy, form wsparcia w zakresie pomocy społecznej oraz w obszarach mających ważne znaczenie dla poprawy jakości życia mieszkańców powiatu pułtuskiego. Niezależnie od skali podejmowanych działań gwarantem skuteczności ich realizacji jest właściwa, systematyczna i nieprzerwana współpraca pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się nie tylko pomocą społeczną, ale również integracją lokalną mieszkańców. Efektywność podejmowanych działań w znacznej mierze uzależniona jest od posiadanych środków finansowych, zasadne jest zatem dalsze aplikowanie przez jednostki organizacyjne powiatu o środki ze źródeł zewnętrznych, jak również zwiększenie nakładów finansowych zarówno Gmin, jak też Powiatu na realizację poszczególnych celów Strategii.

Zatwierdził:

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Pułtusku
mgr Alicja Patalan

Sporządził:
Zespół do opracowywania i realizacji strategii,
a także programów do rozwiązywania
problemów społecznych